

Norský vězeňský systém klade důraz na zapojení propuštěných do společnosti

14.3.2025 - | Krajský úřad Pardubického kraje

Již před třiceti lety přistoupilo Norsko k reformě vězeňského systému a odstoupilo od represivního přístupu k uvěznování osob. Tento přístup je aplikován také v rámci zařízení s vysokou ostrahou. Jedním z nich je věznice v Haldenu nedaleko švédských hranic otevřená v roce 2010. Je postavena tak, aby se zde odsouzení cítili co nejméně omezeni na svobodě a měli možnost trávit smysluplně čas mimo celu. S fungováním zařízení se v tomto týdnu seznámili zástupci Pardubického kraje, města Pardubic, Vězeňské služby ČR a Vězeňské duchovenské péče.

„Norský vězeňský systém začal být reformován postupně po roce 2000 na základě přenosu vybraných dobrých zkušeností z jiných zemí, a to nejen ve Skandinávii. V 80. a 90. letech byla míra recidivy v zemi mezi 60 až 70 procenty, zatímco nyní se pohybuje na hranici 20 procent. Jedná se o komplexní změnu celého systému, počínaje prostředím ve věznicích, zacházením s vězni, vztahem mezi dozorcí a vězni, ale také zaměřením na proces návratu vězňů do společnosti či vzdělávání. Tyto principy platí i ve věznicích s vysokým stupněm ostrahy, ze kterých mají odsouzení možnost, při splnění jasně daných podmínek, dostat se do zařízení s nižším stupněm zabezpečení, otevřených věznic či domovů na půli cesty. Oproti našim věznicím jsou v těchto zařízeních dominantně jednolůžkové cely, které mají vězňům umožnit důstojný výkon trestu a zajistit soukromí,“ uvedl hejtman Martin Netolický.

„Ve vězení je kladen důraz také na praktické vzdělávání, duchovní službu, kontakt odsouzeného s rodinou a další parametry, které v globálu přispívají k snadnějšímu začlenění po propuštění. Proces propuštění odsouzeného a jeho začleňování se začíná plánovat již od prvního dne nástupu do výkonu trestu,“ řekl hejtman, který se o vězeňský systém začal více zajímat po záměru tehdejšího ministra spravedlnosti Roberta Pelikána vytvořit věznici v bývalém diagnostickém ústavu v Králíkách.

Podle náměstka pro oblast sociální péče Pavla Šotoly je v rámci norského systému podstatný také pravidelný kontakt s rodinou. „Kromě standardních návštěv a telefonických hovorů mají vězni, při plnění podmínek, možnost strávit většinou jednu noc v samostatném objektu společně se svými rodinami. Toto je učí být i ve vězení dobrými otci, připravenými na život mimo věznici. Na druhou stranu norský vězeňský systém nezná v ženských věznicích oddíl pro matku s dítětem, což například ve Světlé nad Sázavou funguje již poměrně dlouhou dobu. Toto je jeden z parametrů, který je pro některé z norských kolegů inspirativní,“ řekl Šotola.

Věznice v Haldenu byla otevřena v roce 2010 a postavena za přibližně 4 miliardy českých korun. V současné době je v ní umístěno 252 vězňů, o které se stará 240 zaměstnanců, z nichž 40 procent tvoří ženy.

V blízkosti věznice se nachází Domov na půli cesty, který je poslední fází 18 měsíců před propuštěním. Vězni, kterých zde může být až 24, mohou každý den volně dojíždět za prací vlastním vozem, mít u sebe telefon či počítač. Ve stanovený čas se však vždy musí vrátit do zařízení a plnit jeho podmínky. V případě prohřešků jsou pak navraceni do zařízení s vyšším stupněm zabezpečení. Celkem je v Norsku takových domovů sedm, z toho dva v Oslu.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/128015/norsky-vezensky-system-klade-duraz-na-zapojeni-pr-opustenych-do-spolecnosti>